

Jolanda 94 (v. Ajax 115), 87 punten
Productie: 3.01 392 9737 5,04 4,06 LW 126

Jolanda 128 (v. Dino), 85 punten
Productie: 4.09 318 9394 4,89 4,07 LW 114

Jolanda 69 (v. Rowan), 88 punten
Productie: 6.07 356 10.911 4,63 3,80 LW 120

Jolanda 87 (v. Bertrand), 90 punten
Productie: 4.06 357 9841 4,61 3,77 LW 112

Kicken op hoog eiwit

Henk en Arend ten Damme fokken Domien en Timon uit Jolandafamilie

Gemiddeld meer dan vier procent eiwit leverde 'megastiermoeder'

Jolanda 94. Henk en Arend ten Damme uit Winterswijk Meddo fokten uit haar al twee fokstieren: Domien en Michiel. Uit dezelfde familie stamt op dit saldogerichte bedrijf ook Timon.

Met zijn vinger loopt Arend ten Damme langs het MPR-formulier. Precies 29 Jolanda's telt hij. 'Het aandeel van de Jolanda's is de laatste jaren flink gegroeid', stelt Arend, die samen met zijn broer Henk in Winterswijk Meddo bijna honderd koeien melkt. Die groei komt nagenoeg helemaal op het conto van één koe, Jolanda 94, een dochter van Ajax 115. 'Zij is een verhaal apart', verzekert Henk. Jolanda 94 kreeg 87 punten en produceerde in haar carrière 54.770 kg melk met 4,89 % vet en 4,05 % eiwit. Vooral dat hoge eiwit spreekt de broers Ten Damme aan, maar dat is niet het enige. 'Ook voor uiergezondheid en vruchtbaarheid presteerde ze enorm goed. In haar eerste drie lijsten heeft ze nooit boven de 100 voor celgetal gescoord. Bovendien heeft ze regelmatig spoelingen gehad met meer dan twintig embryo's', vertelt Arend. Door de vele spoelingen is het aantal nakomelingen van Jolanda 94 fors. Jolanda

140, een dochter van Langemaat 213, is daarvan een voorbeeld. Ze kreeg 85 punten en produceerde in haar tweede lijst 8270 kg melk met 4,72 % vet en 3,84 % eiwit. 'Zij valt op door haar brede en lage kruis.' Ook de prestaties van de volle zussen Jolanda 128 en Jolanda 130 springen in het oog. De twee Dinodochters staan bij HG onder contract, vertelt Henk Verhey, foktechnisch medewerker van HG, dat jaarlijks tien MRIJ-stieren inzet. 'De kracht van deze familie is dat ze zo compleet is. Op productievlak vallen vooral de sterke gehalten op. Qua exterieur hebben de Jolanda's misschien niet de laatste centimeters en openheid, maar het zijn koeien met goede verhoudingen en solide uiers en benen.' Aan mannelijke zijde laat Jolanda 94 zich eveneens gelden. Henk en Arend kwalificeren haar als 'megastiermoeder'. 'Er zijn tien zonen van haar ingezet', vertelt Arend. In Duitsland promoveerde Michiel (v. Manuel 183) al tot fokstier, in Neder-

Arend en Henk ten Damme: 'We gaan voor vier procent eiwit'

land volgde dit jaar Domien (v. Dino). 'In uier en benen vinden we hem een aparte stier. Bovendien is hij een van de weinige MRIJ-stieren die voor melksnelheid beneden de 100 scoort', stelt Henk. Volle broer Duisenberg (v. Dino) heeft al wel een productie-index, maar moet het nog zonder exterieurcijfers stellen. Datzelfde geldt voor Martel (v. Manuel 142). 'Dat we binnen het MRIJ-programma volle broers testen, is tamelijk ongebruikelijk', stelt Henk Verhey. 'Deze koe was zo exclusief dat we het toch gedaan hebben. We hebben ook drie zonen van Langemaat 213 van haar ingezet.' In 2004 voerden Henk en Arend Jolanda 94 af. Zelfs bij haar afvoer bevestigde ze een bijzondere koe te zijn, vertelt Henk. 'Ze was luxe bespied. Ze woog meer dan

400 kg geslacht gewicht en ze werd 'R' geklassificeerd.'

Van 75 naar 89 uier

Bij de historie willen Henk en Arend niet te lang stilstaan, maar op Luteindochter Jolanda 43 willen ze wel even kort terugblikken. 'Zij is de basismoeder van de huidige Jolanda's op ons bedrijf', vertelt Henk. 'Voor een MRIJ-koe was ze behoorlijk melktypisch. Ze kreeg 85 punten en heeft op een keuring een 1a-prijs gehaald vóór een aantal Holsteinkoeien.' Uit Jolanda 43 ontstonden op het bedrijf twee takken: een gehaltetak, waarvan Jolanda 94 een exponent is, en een exte-

rieurtak. Uit die laatste tak stamt Timon, die in 2003 tot fokstier promoveerde. Zijn moeder Jolanda 102 (v. Piet 225) kreeg 85 punten en produceerde bijna 60.000 kg melk met gemiddeld 3,66 % eiwit. Grootmoeder Jolanda 87 (v. Bertrand) was goed voor 90 punten. Ook overgrootmoeder Jolanda 69 (v. Rowan) herinneren Henk en Arend zich nog goed. 'Als vaars kreeg ze maar 77 punten', weet Arend. 'Haar uier zou te los zijn, te diep.' Maar nauwelijks drie jaar later kreeg de Rowandochter een herkansing. Een hernieuwde inschrijving resulteerde in 88 punten. Henk: 'Voor uier ging ze zelfs van 75 naar 89 punten.'

Witte kleur handicap

Zowel in de lijn van Timon als in die van Domien valt het op: de Jolanda's zijn stuk voor stuk wit van kleur. Die witte kleur vormt een handicap voor de internationale markt. 'In Duitsland hoeven ze dat soort koeien niet. De Duitse veehouders willen meer kleur op de koeien, net als in Ierland, Engeland en Australië', legt Henk uit. Het maakt er de fokkerij niet gemakkelijker op, vinden de broers. Arend: 'Bij ons is het hooguit één van de vele kenmerken waar

we op letten. We kijken liever naar productie. We willen niet terug naar de periode van twintig jaar geleden toen een te lage vaarsproductie een van de belangrijkste redenen was voor de uitstoot van vaarsen.'

Het fokdoel staat Henk en Arend helder voor ogen. 'We kicken op hoog eiwit. Onze vader heeft ooit de grens van vier procent vet doorbroken, wij gaan voor vier procent eiwit. We willen 8000 kg melk produceren met vier procent eiwit en elk jaar een kalf.' Wat het fokdoel betreft liggen de Ten Dammes mooi op koers. Het rollend jaargemiddelde van de 97 koeien bedraagt 7819 kg melk met 4,44 % vet en 3,86 eiwit. Het vetgehalte willen de broers liever niet te veel verhogen. Dat is een van de redenen waarom Duisenberg momenteel meer favoriet is dan zijn familieleden Domien en Timon. 'In melkplas en in vet-eiwitverhouding is hij beter. Bovendien hebben we twee goede dochters van hem aan de melk. De een kreeg 86 punten, de ander 88 met een 9 voor achteruierhoogte en een hoogtemaat van 1,50 meter', stelt Arend.

Zowel Timon als Domien staat niet te boek als honderd procent MRIJ. Hoewel HF-bloed een aantal MRIJ-veeouders tegen de borst stuit, tillen de broers er niet al te zwaar aan. Arend: 'Ik ben zelf betrokken bij de Stichting Zeldzame Huisdierrassen. In die wereld, en ook internationaal gezien, wordt 87,5 procent gezien als volbloed.' Het toenemende gebruik van MRIJ-stieren waarderen Henk en Arend. 'MRIJ-boeren worden niet meer gezien als ouderwets. Boeren voor een hoge productie is uit, boeren voor een hoog saldo is in. Met MRIJ lukt ons dat prima.'

Inge van Drie

